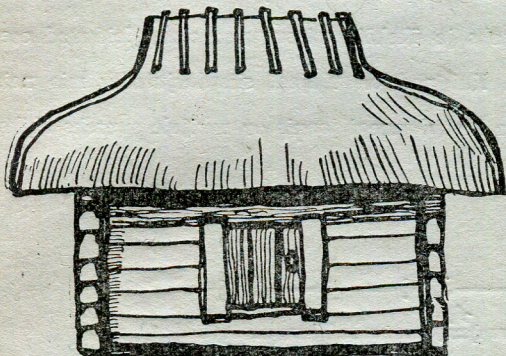

ENSV RIIKLIK
ETNOGRAAFIAMUUSEUM

Tartu, N. Burdenko tn. 32

Nr. _____

Rajoon _____

Külanõukogu _____

Kolhoos _____

Sovhoos _____

End. kihelkond _____

Vald _____

Küla _____

Küsimusleht nr. 126

Aidasisustus

Saabumise kuupäev _____
(täidetakse muuseumis)

Andmete koguja _____

Kui andmeid kogub kooliõpilane, siis märkida vanus ja klass _____

Kooli nimi _____

Juhendava õpetaja nimi _____

Andmeid talu kohta, mille aita kavatsete kirjeldada

1. Talu on rajatud (ligikaudne aeg) _____

2. Talul oli 1930. a. paiku maad (hektarites) _____

Sellest põllumaad _____, karjamaad _____

3. Loomade ligikaudne arv 1930. aasta paiku

veiseid

hobuseid

lambaid

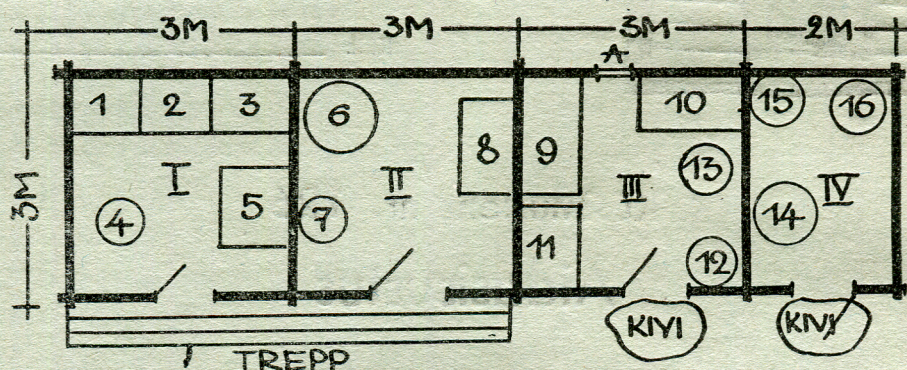
sigu

4. Missugune oli enne 1940. a. selle talu elamu (kas rehetoaaga kokku ehitatud või lahus)? _____

5. Loetleda üksikasjaliselt kõik kõrvalhooned, märkides ära millised neist olid eraldi hooned, missugused ühise katuse alla ehitatud _____

Kui talul on mitu eraldi asuvat aita, joonistada kõigi aitade plaan eraldi. Uksed märkida kriipsuga, aknad a-tähega. Kui ait on ehitatud ühise katuse alla elamuga, teiste aitade või muude kõrvalhoonetega, kirjutada iga ruumi juurde selle kohalik nimetus (näiteks lambalaut, tall jne.). Aida sisse märkida plaanile ka salvede asukoht ja igasugune sisustus (näiteks kirst, tünn, laud, riul, voodi, tool, kindlasti ka kastid, vakad, vitstest ja õlgedest punutud nõud jne.). Märkida tulevad ka seinal olevad nagid, vaiad riiete riputamiseks ja ükskõik missugused aidas leiduvad esemed. Kirstude, kastide ja nõude juurde kirjutada, mis neis hoitakse. Kui nad on tühjad, siis kirjutada, mis neis varem hoiti. Võimaluse korral palume joonistada aida sisustust! Iga keskpäranegi joonis on uurijale suureks abiks. Aidapaani juurde märkida mõõted meetrites (võib ka ligikaudsed).

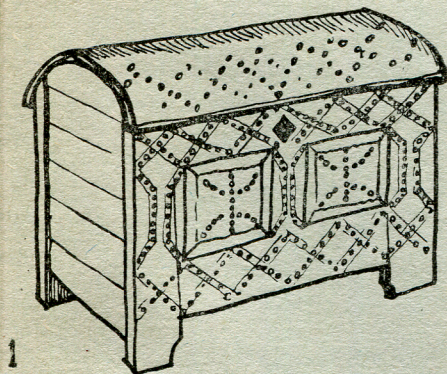
Näide

I — viljaait; II — viljaait; III — magamiskamber; IV — toiduait. 1 — odrasalv; 2 — rukkisalv; 3 — nisusalv; 4 — vanaaegne ühest puust viljatünn (vt. joon. 3); 5 — jahukast; 6 — vanaaegne viljatünn (vt. joon. 2); 7 — viljatünn; 8 — jahukirst; 9 — voodi; 10 — riidekirst, tehtud XIX sajandi algul, kaunistatud põletuskirjaga (joon. 1); 11 — riidekirst XVIII sajandi lõpust, kaunistatud lõikekirjaga; 12 — õlgedest ja vitstest punutud villavakk (vt. joon. 5); 13 — vakk, vanaema pruudivakk, tehtud umbes 1860. aastal, kaunistatud põletuskirjaga (vt. joon. 4); 14 — lihatünn; 15 — kalatünn; 16 — soolatünn.

Vald, küla, talu	Kas ait on üheruumiline või ehitatud teiste aitade, kõrvalhoonete või elamuga ühise katuse alla	Ühise katuse alla ehitatud aitade loetelu ja nimetused	Ehitamisaeg (täpne või ligikaudne)	Aida kasutamine, iga ruumi kohta eraldi	Ehitusmaterjal				Kas aidal on ukse ees trepp või kivi. Trepi nimetus
					vundament	seinad	lagi	katus	
Näide: Metsa k. Nahkamiku t.	4 aita ühise katuse all	I viljaait	1880	hoiti vilja	lahtised maa-kivid	palk	palk	sindel	trepp (mademed)
		II viljaait	1880	hoiti vilja		palk	palk	sindel	trepp (mademed)
		III magamiskamber	1890	hoiti riideid, magati suvel		palk	palk	sindel	kivi
		IV toiduait	1890	hoiti toiduaineid		paekivi	laud	sindel	kivi

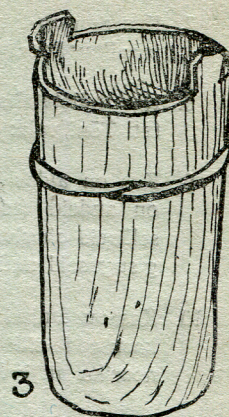
talu aida põhiplaan sisustusega.

1. Riidekirst.

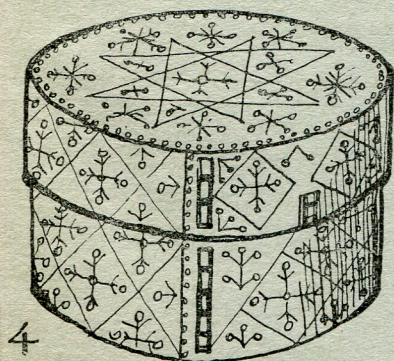
2. Viljatünn.

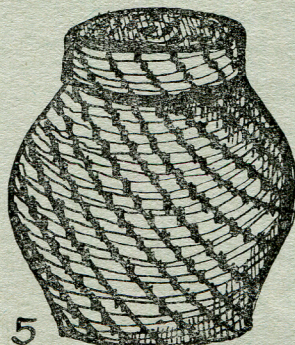
3. Viljatünn.

Andmete juurde, mida hangitakse vanemalt inimestelt, märkida teadete andja nimi, vanus ja elukoht.

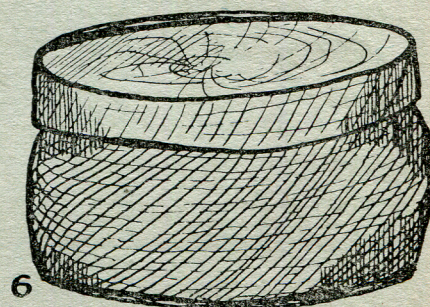
6. Kas aidas on magatud? Millal (näiteks 10 aastat tagasi)? Kes (tütarlapsed)? _____

4. Vakk (annivakk).

5. Villavakk,
õlgedest ja viitest.

6. Vitstest punutud vakk.

7. Kas aita on toodud värskaid kaseoksi? Millal (näiteks jaanilaupäeval)?
8. Kas mäletatakse, et mõnda aidas olevat vakka nimetati Tõni vakk või Uku vakk? Millal? Kus?
9. Kas on aidas hoitud erilisi nõusid (vakku), millesse on andeid (toitu, vilja) toodud? Edela-Eestis tunti selliseid ohvrivakku Tõnni vaka nime all. Kas on mingisuguseid muid mälestusi või ütlusi seoses Tõnniga?
10. Kas on tuntud komme anda noorpaarile pärast pulmi kasutada ait? Kuidas sellist aita nimetati (näiteks nooriku ait)? Millal komme esines?
11. Kas on ait seotud pulmakommetega:
 - a. Kas toodi pruudikirst pulmade ajal aita?
 - b. Kas riietati pruuti aidas?
 - c. Kas jagas pruut aidatrepil või aidas sugulastele kingitusi (veimeid)?
 - d. Kas tehti pruutpaarile aita magamisase?
 - e. Kas oli muid kombeid aidas pulmade puhul?
Millal komme oli tuntud?
12. Kas ja millal külastasid poisid aidas olevaid tütarlapseid? Kuidas kommet nimetati (ehalkäimine)?
Millal komme esines?
13. Kas teatakse midagi krattidest (pisuhändadest), kes aidast vilja ära viisid või aita varandust tõid?
Panna kirja kõik sellekohased jutustused!
14. Kas surnu viidi (viiakse) aita?

Koostaja T. HABICHT.